

Švestka: jakou odrůdu si vybrat

[Tereza Macháčková](#)

Švestka a slivoň – dva pojmy, které se často zaměňují. Vysvětlím vám, jaký je mezi nimi rozdíl, a poradím, jak pěstovat švestky na zahradě. Než nějakou odrůdu koupíte, ověřte si, jak se vypořádává s rozšířenou chorobou zvanou šarka.

Právě z důvodu napadení tímto virovým onemocněním se v současnosti švestky pěstují méně. Odborníci však vyšlechtili takové odrůdy, jež jsou vůči šarce tolerantní nebo z části odolné. Stačí si jen vybrat správnou odrůdu, zasadit ji na vhodné místo a pak sklízet plody.

Slivoň, švestka, pološvestka

Spousta lidí si plete slivoň se švestkou. Jaký je tedy mezi nimi rozdíl? Slivoň je označení skupiny ovocných dřevin, mezi které patří právě i švestky. Dále se sem řadí slívy, mirabelky, pološvestky, renklódy, myrobalány a špendlíky.

Slivoně dosahují výšky do pěti metrů; foto: okrasná a ovocná školka Fytos

Pravé švestky se od pološvestek liší svým vzhledem – mají oválné a protáhlé plody zašpičatělé na obě strany. Pološvestky nejsou ani tak protáhlé, ani zašpičatělé a mají měkčí dužinu.

[Víte, že švestky jsou účinné v boji proti rakovině?](#)

Další rozdíl je patrný při srovnání pecek – švestky jdou velmi dobře od pecky, která je placatá, protáhlá a stejně jako plody špičatá na obě strany. Pološvestky jdou od pecky hůře, pecka je oválnější, kulatější a u stopky není špičatá.

Vyšší nadmořská výška? Pro švestku žádný problém!

Švestka poměrně dobře snáší zimu i pozdní jarní mrazíky. Hodí se tedy i do studenějších klimatických podmínek, do svahů nebo na místo nechráněné před větrem a jinými živly. Na půdu a zeminu je tento strom také nenáročný, lépe se mu však daří ve středně teplé a vlhké půdě.

Švestka kvete od dubna do května, plody dozrávají nejpozději během srpna

Vlhkost a vydatnou závlivu potřebuje zejména při růstu plodů, pokud tedy bude suché léto, pečlivě švestku zalévejte. Právě podzim je vhodnou dobou k jejímu vysazení. Vložte ji do země tak hluboko, aby místo štěpování (místo srůstu) zůstalo nad zemí. Sázet můžete také na jaře.

Podstatný je řez

Řez musí být u všech slivoní důležitou součástí vaší péče o ně. V prvních letech po vysazení proveďte výchovný řez – zkraťte mladé výhony tak, aby neubíraly stromu sílu. Proveďte snížení koruny stromu až o čtyřicet procent. Nepřekračujte však tuto hraniční délku, aby strom neuhynul. Nejvhodnější dobou k řezu je březen až květen.

Nezapomeňte: ovocné stromy potřebují letní řez. Poradíme vám, jak ho provést

V dalších letech zkracujte dlouhé výhony, které rostou příliš do zahrady nebo k sousedovi. Pokud za rok vyrostou větve o více než metr a půl, prosvětlujte pouze korunu. V případě kratšího přírůstku proveďte radikálnější zkrácení větví, aby se stromu navrátila síla. Myslete však na to, že nejlepší plody vyrostou na dvou- až tříletém dřevě.

Látky obsažené ve švestkách působí příznivě na naši pokožku, vlasy i nehty

Vyberte si vhodnou odrůdu

Šarka je virové onemocnění, které napadá převážně slivoně, může se ale vyskytnout také u broskvoní, meruněk, třešní a višní. Poprvé se vyskytlo v Makedonii, odkud se rozšířilo až k nám. A právě toto onemocnění zapříčiňuje úhyn stromu a brzký opad plodů.

Proti šarce se snaží bojovat odborníci nejen v České republice, ale i v Německu. Nepodařilo se jim sice zatím vypěstovat odrůdu, která by byla zcela imunní, ale některé odrůdy jsou k šarce tolerantní. Strom je sice napaden, ale neodumírá, jeho plody vydrží až do uzrání a především – vir se dále nešíří.

Nejodolnějším doposud vypěstovaným stromem je odrůda 'Jojo', kterou v Německu vyšlechtil Walter Hartman. Tato rezistentní odrůda umí napadení šarkou rozpoznat a kolem napadeného místa vytvořit korkové pletivo, čímž virus izoluje.

Odrůd odolných vůči šarce bylo vyšlechtěno mnoho. Dobře snáší středozevní podmínky a mají podobné vlastnosti jako pravé švestky, v porovnání s nimi jsou ale méně plodné a plody mají horší kvalitu.

Pravé švestky jsou však velmi náchylné, a to nejen k již zmíněné šarce. Pokud si tedy budete vybírat odrůdu, myslete nejen na velikost plodu, ale i na odolnost vůči této virové infekci. Některé odolné odrůdy si můžete vybrat z naší tabulky.

Odrůdy švestek tolerantní k šarce		
název odrůdy	doba dozrávání	sprašnost
'Carpatin'	polovina srpna	cizosprašná
poznámka: velké plody, elipsovité, nesouměrné		
'Čačanská lepotica'	před polovinou srpna	samosprašná
poznámka: odrůda pološvestky		
'Gabrovska'	konec srpna	částečně samosprašná
poznámka: velké plody, náhrada za švestku domácí		
'Haganta'	polovina září	cizosprašná
poznámka: velké plody		
'Hanita'	před polovinou srpna	samosprašná
poznámka: odolná vůči brzkým jarním mrazíkům		
'Jojo'	konec srpna	samosprašná
poznámka: plody sklízet až dva týdny po zbarvení domodra		
'Presenta'	druhá polovina září	samosprašná
poznámka: odrůda vhodná pro výrobu marmelád a pálenky		
'President'	polovina září	cizosprašná
poznámka: potřebuje teplé oblasti		
'Stanley'	konec srpna	samosprašná
poznámka: pološvestka vhodná pro přímé konzumování		

Co s plody?

Švestky mají velice široké využití. Můžete je přidat do sladkých jídel, buchet, koláčů nebo je tepelně zpracovat. Velice oblíbená jsou povidla, ale také známá moravská pálenka slivovice.

Především byste se však měli zaměřit na to, jak plody sbíráte. Jedná se o velmi pečlivou práci, při níž by se švestky neměly otláčit, protože jinak vydrží kratší dobu a často plesniví, čímž ohrožují i ostatní sklizené ovoce.

Švestka obsahuje velké množství vitamínu B, H a E

Dopřejte jim tedy stejnou péči, jakou věnujete sběru jablek nebo hrušek. Plody nepoškozujte nehty a po otrhání je vložte do vystlaného košíku. Pokud máte k dispozici česáček, berte do něj vždy jen jeden plod.

Vyplatí se vám, když ihned na místě budete plody třídit podle jejich následného využití. Kvalitnější ovoce, které zkonsumujete, si uskladněte nejdůkladněji. Ostatní plody, určené na marmelády, džemy, povidla nebo pálenku, dávejte stranou a co nejdříve zpracujte.